

J. J.

Górnictwo w 1000-leciu Państwa Polskiego

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 8/1, 126-127

1963

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

3. *Górnictwo w Zagłębiu Staropolskim w epoce feudalnej* (Zakres i warunki działalności górniczej. Okres rozwoju do połowy XVII w. Od wojen szwedzkich do Staszica. Stanisław Staszic i okres wielkich inwestycji do połowy XIX w.), opracował Jan Pazdur.

4. *Drogi postępu technicznego w hutnictwie na przykładach Zagłębia Staropolskiego*, opracował Mieczysław Radwan.

5. *Przemysł zbrojeniowy Zagłębia Staropolskiego do połowy XIX w.*, opracował Jan Pazdur.

6. *Zabytki techniki w województwie kieleckim i ich naukowe oraz dydaktyczne znaczenie*, opracował Jerzy Jasiuk.

Zarówno inicjatywa zwołania Sesji, jak i wydanie drukiem jej materiałów świadczy o życzliwym podejściu władz wojewódzkich w Kielcach do spraw historii techniki i kultury materialnej. Dało również temu wyraz przemówienie powitalne wygłoszone na sesji przez przewodniczącego WRN w Kielcach Czesława Domagałę. Jeżeli dodać do tego działalność Muzeum Techniki NOT i liczne grona naukowców oddanych sprawie Kielecczyzny, można mieć nadzieję, że badania historyczne tego rejonu będą mogły być prowadzone jeszcze owocniej, a zwłaszcza że liczne, a niezbyt chronione zabytki techniki znajdą konserwatorów i stróży. Wierzmy również, że nowe wydawnictwo nieraz jeszcze udzieli szpalt historykom techniki i związanym z ich pracami problemom.

S. F.

GÓRNICTWO W 1000-LECIU PAŃSTWA POLSKIEGO

W stałym dziale „Wiadomości Górniczych” pod powyższym tytułem zamieszczono w pierwszym półroczu 1962 r. kilka artykułów.

W nrze 1/1962 *Sprawozdanie za rok 1961 z wykonania prac zakreślonych Programem Obchodu Tysiąclecia Państwa Polskiego przez górnictwo polskie*, obejmujące okres od 3.IX 1960 do 3.X 1961 napisał mgr inż. Bronisław Rudnicki przewodniczący Zespołu Obchodów Tysiąclecia Państwa przy Państwowej Radzie Górnictwa. Sprawozdanie stanowi ogólny przegląd prowadzonych w tym okresie prac w dziedzinie badań historii górnictwa, ochrony zabytków i muzealnictwa górniczego oraz publikacji o charakterze historycznym. Przegląd ten obejmuje osiągnięcia różnych instytucji naukowych, społecznych i administracyjnych w poszczególnych ośrodkach kraju. Sam bowiem Zespół, jak stwierdza autor w zakończeniu, ogranicza działalność do rejestrowania przedsięwzięć odpowiadających postulatom Państwowej Rady Górnictwa ogłoszonym w związku z obchodami Tysiąclecia lub — w miarę potrzeby — do koordynacji tych przedsięwzięć.

W nrach 2 i 3/1962 dr Jerzy Jaros przedstawił *Rozwój wiedzy o warunkach geologicznych Zagłębia Górnosląskiego*. Artykuł obejmuje okres od początku XIX w. do czasów współczesnych. Obok zreferowania ważniejszych dzieł geologicznych i poglądów ich autorów artykuł zawiera charakterystykę rozwoju poszukiwań górniczych i kartografii górniczej. Wszystkie te zjawiska zostały pokazane w powiązaniu i częściowo w uwarunkowaniu z wzrastającą eksploatacją węgla.

W nrze 4/1962 mgr inż. Karol Jahoda ogłosił *Wspomnienie o W. Wielogłowskim*, prekursorze idei utworzenia wyższej uczelni górniczej w Krakowie. Artykuł związany jest z setną rocznicą ukazania się rozprawy Wielogłowskiego *O szkołę Politechnicznej i Szkole Górniczej w Krakowie*. W rozprawie tej autor uzasadniał zgłoszony przez siebie w 1861 r. na Sejmie Krajowym we Lwowie postulat podniesienia Krakowskiego Instytutu Technicznego do rangi Wyższego Zakładu Politechnicznego. Inż. Jahoda zreferował w swoim artykule treść kolejnych rozdziałów rozprawy.

W nrze 6/1962 ten sam autor zamieścił artykuł *Niezapomniane pozycje najstarszego polskiego piśmiennictwa związanego z górnictwem (do roku 1795)*. Ten ogólny przegląd, o popularyzatorskim charakterze, rozpoczynają niektóre, co bardziej znane dokumenty z kancelarii królewskich i książęcych, kończą zaś dzieła pisarzy Oświecenia.

J. J.

BADANIA W KRZEMIONKACH OPATOWSKICH

W nrze 6/1962 „Przeglądu Geologicznego” (dział *Millenium*) zamieszczony został artykuł mgra inż. Tadeusza Żurowskiego *Krzemionki Opatowskie — ostatnie prace*. Artykuł stanowi relację z prac badawczych i konserwatorskich prowadzonych na terenie neolitycznej kopalni krzemienia w 1961 r. w powiązaniu z pracami dokonanymi w latach uprzednich. Szczególnie dużo uwagi poświęcił autor metodzie elektrooporowej, zastosowanej po raz pierwszy w badaniach na terenie Krzemionek.

Końcowa część artykułu zawiera opis organizowanej w Krzemionkach małej wystawy, która ilustruje dotychczasowy stan wiedzy o tutejszym górnictwie. Wspomniano też o pokazie dokumentacji, urządzonym w związku z kongresem badań nad czwartorzędem, który odbył się w Polsce we wrześniu 1961 r.

J. J.

NIEMCEWICZ I CAROSI O GÓRNICTWIE ORAZ HUTNICTWIE

Dr inż. Jerzy Piaskowski opublikował dwa artykuły omawiające informacje na temat polskiego górnictwa i hutnictwa zawarte w dziele Juliana Ursyna Niemcewicza. *Podróże historyczne po ziemiach Polski od 1811 do 1828 r.* oraz w dziele Jana Filipa Carosiego *Reisen durch verschiedene polnische Provinzen*. Artykuły te zamieściły „Wiadomości Hutnicze” (nr 5/1962, *Relacja Juliana Ursyna Niemcewicza o górnictwie i hutnictwie w Polsce w latach 1811—1821*) oraz „Hutnik” (nr 6/1962, *Relacja J. F. Carosiego o górnictwie i hutnictwie w Polsce w latach 1774—1781*).

Dr Piaskowski podaje trasy i przebieg podróży obu autorów oraz przytacza ich spostrzeżenia dotyczące stanu górnictwa i hutnictwa, stosowanych metod produkcyjnych, zasobów mineralnych oraz możliwości ich wykorzystania.

J. J.

HISTORIA PRZEMYSŁU NAFTOWEGO

Z okazji przypadającej 7 stycznia 1962 r. 80 rocznicy śmierci Ignacego Łukasiewicza, prof. Jan Czastka opublikował w „Wiadomościach Naftowych” (nr 2/1962) apel o uczczenie zasług tego wybitnego wynalazcy i organizatora przemysłu naftowego. Prof. Czastka postuluje szeroką popularyzację działalności Łukasiewicza, a w szczególności wskazuje na konieczność szybkiego wydania napisanej już monografii pióra dra W. Roeskego. Wydaniem tej monografii powinno się zająć Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego.

Przełom XIX i XX w. był okresem wielkiego rozwoju przemysłu naftowego w Galicji, równocześnie jednak był to okres, w którym zaczęły się już rysować przeszkody stojące na drodze tego rozwoju, a przede wszystkim trudności wynikłe z niskiego poziomu industrializacji monarchii austro-węgierskiej. Okres ten cha-